

PUHDAS ITÄMERI JOHN NURMISEN SÄÄTIÖ

Rahastoraportti

2/2011 (1.12.2011)

Tilanne 30.9.2011	€
Lahjoitukset	7,2 MEUR
Käytetyt varat	4,7 MEUR
Sitoumukset	2,4 MEUR

Yleistä Puhdas Itämeri -hankkeista

Puhdas Itämeri -hankkeilla on kaksi toiminta-aluetta: Itämeren rehevöitymisen oireita ehkäisevät hankkeet sekä Suomenlahden öljyliikenteen turvallisuutta edistävä hanke. Rehevöitymishankkeita johtaa Marjukka Porvari ja Tankkeriturva-hanketta Pekka Laaksonen. Yhteensä kaikkien hankkeiden ja niiden tukitoimien parissa työskentelee kahdeksan henkilöä, joista kolme osa-aikaisesti.

Rehevöitymishankkeiden tavoitteena on vähentää vuosittain Itämereen päätyvän fosforin määrää yhteensä 2500 tonnilla. Hankekohteissa pyritään fosforinpoistoa vedenpuhdistamoilla tehostamaan niin, että puhdistuslaitokselta lähtevän jäteveden fosforipitoisuus on korkeintaan 0,5 mg litrassa. Tankkeriturva-hankkeen tavoite on merkittävästi pienentää suuren öljytankkerionnettomuuden riskiä Suomenlahdella, mikä toteutetaan ottamalla käyttöön ENSI-navigointipalvelu.

Varainhankinta

Puhdas Itämeri -hankkeet rahoitetaan täysin lahjoitusvaroin. Tällä hetkellä varoja kerätään Rehevöitymishankkeiden 2500 tonnin tavoitteesta uupuvan 400 - 500 vuotuisen fosforitonin vähentämiseen. Sitoumukset eli nyt käynnissä oleviin hankkeisiin varattu summa on 2,4 miljoonaa euroa, joka voi kasvaa mikäli hankkeiden aikataulut pitenevät.

Ålandsbanken lahjoitti keväällä Luontotilibonuksestaan 51 000 euroa Puhdas Itämeri -hankkeille. Lisäksi kesän aikana hankkeet saivat useita huomattavia merkkipäivälahjoituksia. Kuusakoski Oy nousi Puhdas Itämeri -hankkeiden pääyhteistyökumppaniksi heinäkuussa.

Puhdas Itämeri -hankkeet ja etenkin Pietarin jätevedenpuhdistamoilla valmistunut hanke näkyivät markkinointikampanjassa Sanoma Magazinesin lehdissä sekä Nelosen kanavilla kesän aikana. Elokuun lopussa Nokia-talossa järjestettiin yhteistyökumppaneille ja tukijoille suunnattu Club Itämeri, jossa esiteltiin hankkeiden etenemistä ja varainhankintaa.

Rehevöitymishankkeet

Puhdas Itämeri -rehevöitymishankkeita on tällä hetkellä käynnissä viidessä maassa, 17 kaupungissa. Yhteensä niillä pienennetään Itämeren vuotuista fosforikuormaa n. 2000 tonnilla.

Säätiön Pietarin-projekti on valmis. Pohjoisen puhdistamon kemiallisen fosforinpoiston laitehankinnat sekä rakennus- ja asennustyöt valmistuivat kesäkuussa 2011, ja näin kaikki kolme suurinta puhdistamoa saatiin tehostetun fosforinpoiston piiriin. Pietarin yhdyskuntajätevesien tehostetulla fosforinpoistolla vähennetään Suomenlahden fosforikuormaa reilulla 1000 tonnilla vuodessa.

Pietarin läheisyydessä, Hatsinan vesilaitoksella tehdään säätiön toimesta teknistä suunnitelmaa tehostetun fosforinpoiston käynnistämiseksi vuosien 2012-2013 aikana. Tarkoituksena on, että John Nurmisen Säätiö maksaa tehostetun fosforinpoiston laitehankinnat ja vesilaitos puolestaan järjestelmän

rakennus- ja asennuskulut. Hankkeella pienennetään Suomenlahteen päätyvää fosforikuormaa 60 tonnilla.

Viipurin jätevedenpuhdistamolla syksyllä 2010 yhteistyössä Suomen ympäristöministeriön ja Kemiran kanssa aloitetut fosforinpoiston koeajot ovat päättyneet. Kemikaalien koeajoissa nähtiin, että pelkkä kemiallinen fosforinpoisto on kestävä ratkaisu Viipurissa. Näin ollen Viipuriin suositellaan kemiallis-biologista fosforinpoistoa. Biologisen fosforinpoiston lisääminen kemiallisen rinnalle poistaa pelkkään kemialliseen fosforinpoistoon liittyvän pH-ongelman sekä pienentää kemikaalin tarvetta ja järjestelmän käyttökuluja. Muuttunut kustannusarvio on noin 200 000 euroa korkeampi kuin alkuperäinen arvio. Pysyvän biologis-kemiallisen fosforinpoistojärjestelmän suunnittelu on toteutettu kesän 2011 aikana. Asennus- ja rakennustyöt on tarkoitus saada valmiiksi 2012-2013. Myös Viipurissa säätiö vastaa laitehankintojen ja vesilaitos asennusten sekä rakennustöiden kustannuksista. Viipurin vesilaitoksen tehostetulla fosforinpoistolla saadaan vähennettyä itäisen Suomenlahden fosforipäästöjä 20 tonnilla. Viipuri ei ole kustannustehokkuudeltaan muiden hankkeiden tasolla. Se on kuitenkin erikoistapaus, sillä Viipurin päästöt valuvat suoraan Suomen aluevesille.

John Nurmisen Säätiö johtaa teknisten selvitysten tekemistä ja fosforinpoistoinvestointeja Itämeren kaupunkien liiton, UBC:n, koordinoimassa PURE-hankkeessa (Project on Urban Reduction of Eutrophication). Hanke toteutetaan EU:n Itämeriohjelman tuella ja siinä parannetaan fosforinpoistoa Valko-Venäjällä, Puolassa, Latviassa ja Virossa. Fosforinpoistoa ja lietteenhallintaa tehostavat laitteet on toimitettu Riian jätevedenpuhdistamolle vuoden 2011 alkupuolella. PURE-hankkeen lisäksi Riassa on tarkoitus tehostaa fosforinpoistoa myös John Nurmisen Säätiön suoralla tuella. PURE-hankkeessa tehtyjen teknisten selvitysten perusteella Latvian Jurmalassa ja Valko-Venäjän Brestissä investoidaan tehostettuun fosforinpoistoon vuosien 2011–2012 aikana. Hankkeessa saavutetaan yhteensä 300–500 tonnin fosforikuormituksen vähenemä.

Säätiö sai toiselle EU-rahoitteiselle hankkeelleen, PRESTOille EU:n Itämeriohjelmasta myönteisen rahoituspäätöksen kesäkuussa 2011. Hankkeessa investoidaan tehostettuun ravinteidenpoistoon neljässä valkovenäläisessä kaupungissa, Grodnossa, Vitebskissä, Molodechnossa ja Baranovichissä. Lisäksi hankkeeseen kuuluu laaja jätevesien ravinteidenpoistoon keskittyvä koulutusosio. Siihen osallistuvat kaikki valkovenäläiset, Itämeren valuma-alueella sijaitsevat vesilaitokset, vesi-insinöörejä kouluttavat korkeakoulut sekä suunnitteluinstituutit. Hanketta koordinoi Itämeren kaupunkien liitto ja koulutusosuudesta vastaa Berliinin tekninen yliopisto.

Tankkeriturva-hanke

Tankkeriturva-hankkeen tavoitteena on parantaa Suomenlahden meriliikenteen turvallisuutta ja pienentää öljyonnettomuuden riskiä luomalla ja käyttöön ottamalla ENSI-navigointipalvelu (Enhanced Navigation Support Information). Palvelu parantaa tiedonvaihtoa aluksen ja alusliikenneohjauksen välillä mahdollistamalla ennakoivan alusliikenteen ohjauksen. Tankkerit puolestaan saavat ENSI-portaalin kautta tarvitsemaansa navigointi-informaatiota. Hankkeen pääyhteistyökumppani on Liikennevirasto.

Keväällä 2010 viimeisteltiin ENSI-portaalin tarjouskilpailudokumentteja. Varsinainen tarjouskilpailu toteutettiin kesän aikana. Portaalin toteutus etenee Liikenneviraston suunnitelman mukaisesti ja koekäyttö aloitettaneen kesällä 2012.

Erik Båsk
Asiamies
John Nurmisen Säätiö
Pasilankatu 2
00240 Helsinki